

YÖNETMELİK

Orman ve Su İşleri Bakanlığında:

**TAŞKIN YÖNETİM PLANLARININ HAZIRLANMASI, UYGULANMASI
VE İZLENMESİ HAKKINDA YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve İlkeler

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; taşkınların insan sağlığı, toprak, çevre, tabiat varlığı, doğal sit alanları, özel çevre koruma bölgeleri, kültürel miras, sosyal ve ekonomik faaliyetler üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılmasını sağlamak üzere havza ölçeğinde taşkın risklerinin değerlendirilmesi ve taşkın yönetim planlarının hazırlanması, uygulanması ve izlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, taşkın yönetim planlarının hazırlanması, uygulanması ve izlenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 29/6/2011 tarihli ve 645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci, 9 uncu ve 26 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Alt havza: Havzanın sularını denize veya kapalı havzalarda suyun toplandığı nihai noktaya boşaltan, ana akarsuya bağlı, daha küçük akarsular veya göller için su toplama alanını,
- b) Bakanlık: Orman ve Su İşleri Bakanlığını,
- c) Çevresel hedef: Bir su kütleinin kimyasal, fizikokimyasal, ekolojik, hidromorfolojik ve miktar açısından ulaşılabileceği en iyi su durumunu,
- ç) Havza: Nehir havzalarında suyun ayırım çizgisinden denize aktığı noktaya, kapalı havzalarda ise suyun toplandığı nihai noktaya göre suyun toplanma alanını,
- d) Havza Yönetim Heyeti: Havza koruma eylem ve yönetim planları ile taşkın ve kuraklık yönetim planlarının hazırlanması, uygulamaların izlenmesi ve değerlendirmesiyle alakalı çalışmalarını havza ölçeğinde yürütmek maksadıyla her bir havza için ayrı ayrı oluşturulan heyeti,
- e) Havza yönetim planı: Su havzasındaki su kaynaklarının ve canlı hayatının korunmasını, geliştirilmesini ve bozulmamasını sağlamak üzere su kaynakları için sürdürülebilir bir koruma-kullanma dengesi gözetilerek havzanın bütünü esas alınarak hazırlanan planı,
- f) Havza Yönetimi Merkez Kurulu: Havza Yönetim Heyetleri tarafından iletilen hususları görüşmek ve sonuca bağlamak, sonuca bağlanmayan hususları Su Yönetim Koordinasyon Kuruluna iletme, Su Yönetimi Koordinasyon Kurulunda alınan kararların havza ölçeğinde uygulanmasını sağlamak ve takibini yapmak üzere oluşturulan kurulu,
- g) İl Su Yönetimi Koordinasyon Kurulu: Havza koruma eylem ve yönetim planları ile taşkın yönetim planlarının ve kuraklık yönetim planlarının hazırlanması, uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesiyle alakalı çalışmalarını il ölçeğinde yürütmek maksadıyla her bir il için ayrı ayrı oluşturulan kurulu,
- ğ) Kıyı suları: Kıyı çizgisinden itibaren deniz tarafındaki bir deniz mili yani 1852 metre mesafedeki suyu,
- h) Su kaynakları: Yerüstü ve yeraltı sularını,
- ı) Su kütlesi: Kendi içinde bütünlük arz eden ve yönetime esas alınan su kaynağının tamamını veya bir parçasını,
- i) Su Yönetimi Koordinasyon Kurulu: 20/3/2012 tarihli ve 28239 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2012/7 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile kurulan Kurulu,
- j) Taşkın: Bir akarsuyun çeşitli sebeplerle yatağından taşması veya şehir kanalizasyon şebekelerinden kaynaklananlar hariç olmak üzere normal şartlar altında kuru olan bir alanın geçici olarak sularla kaplanması olayını,
- k) Taşkın risk haritası: İlgili debiye göre taşkın olumsuz etkilerinin, taşkından etkilenmesi muhtemel nüfusun, ekonomik faaliyetin/faaliyetlerin cinsinin, kirliliğe sebep olabilecek tesislerin ve etkilenmesi muhtemel korunan alanların gösterildiği haritayı,
- l) Taşkın riski ön değerlendirmesi: Mevcut veriler ile geçmişte yaşanmış ve gelecekte yaşanması muhtemel taşkınlar dikkate alınarak yapılan hızlı bir tarama ile meydana gelebilecek taşkın riskinin tayini ve risk değerlendirmesini ihtiva eden işlemler bütünü,
- m) Taşkın riski: Taşkın olması olasılığı ile taşkın olması halinde insan sağlığı, çevre, kültürel miras ve ekonomik faaliyetler üzerinde meydana gelebilecek olumsuz etkilerin birlikte değerlendirilmesini,

n) Taşkın tehlike haritası: İlgili debiye göre taşkın halinde su altında kalacak coğrafi alanı, su seviyesini veya derinliğini, su hızını veya ilgili debiyi gösteren haritayı,

o) Taşkın yönetim planı: Taşkın tehlike ve taşkın risk haritalarına dayanan, taşkın riski altında olan alanlarda riskin yönetilmesi için uygun hedefleri ve bu hedeflere ulaşılması için alınması gereken önlemleri içeren yönetim planını,

ö) Yerüstü suyu: Kaynak suyu, çay, dere, nehir, ırmak, tabii ve suni göller ile geçiş ve kıyı sularını, ifade eder.

İlkeler

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Taşkınların insan sağlığı, çevre, kültürel miras, sosyal ve ekonomik faaliyet üzerindeki olumsuz etkilerinin birlikte dikkate alınarak azaltılması,

b) Taşkın yönetiminin havza ölçeğinde planlanması,

c) Sürdürülebilir bir taşkın yönetimi için havza ölçekli çoklu tedbirleri içeren çalışmaların bütüncül bir yaklaşımla ele alınması,

ç) Taşkın yönetiminde kurumsal yetki ve sorumluluklar esas alınarak kuruluşların taşkın öncesi, taşkın esnası ve taşkın sonrasında koordineli bir şekilde birlikte çalışmasının sağlanması,

d) Planlama ve yönetimde katılımcı bir yaklaşımın esas alınması,

e) Kamuoyunun taşkın konusunda bilinç düzeyinin artırılması,

f) Taşkınla doğrudan veya dolaylı ilgili olan her türlü planın ve stratejinin hazırlanmasında ve uygulanmasında Taşkın Yönetim Planlarının dikkate alınması ve entegrasyonun sağlanması,

g) Finansal kaynakların daha verimli ve etkin kullanımının sağlanması,

ğ) Taşkın kontrolünde sorumlu ve ilgili kurum ve kuruluşların net olarak belirlenmesi,

h) Alınması gereken tedbirler için iş planı hazırlanması,

esastır.

İKİNCİ BÖLÜM

Taşkın Yönetim Planları, Tedbirler, Uygulama, İzleme ve Denetim

Taşkın yönetim planları

MADDE 6 – (1) Taşkın yönetim planları, taşkın yayılma alanları ve doğal taşkın ovaları gibi taşkın sularını tutma kapasitesine sahip alanları, geçmişte yaşanmış taşkın olaylarının etkilerini, toprak ve su yönetimi, doğa koruma, mekânsal planlama, arazi kullanımı ve fayda-maliyet gibi hususların dikkate alınması suretiyle, Ek-1’de belirtilen esaslara göre, Bakanlıkça bütün havzalar için hazırlanır veya hazırlattırılır.

(2) Taşkın yönetim planlarının hazırlanması, gözden geçirilmesi ve güncellenmesi sürecinde halkın bilgiye erişimi, görüşlerinin alınması ve etkin katılımı sağlanır.

(3) Taşkın yönetim planları taşkın etkisini en aza indirecek olan bütün tamamlayıcı plan ve projeleri dikkate alır.

(4) Taşkın yönetim planında taşkın risklerinin yönetilmesi için uygun hedefler ve bu hedeflere ulaşılması için taşkın öncesi, esnası ve sonrasında alınması gereken tedbirler ve önceliklendirmeleri yer alır.

(5) Taşkın yönetim planında taşkın olayının meydana gelmesinden sonra oluşacak zararın tespitine ilişkin yapılması gereken çalışmalar belirlenir.

(6) Taşkınla ilgili yapılacak planlarda veya mevcut planların güncellenmesinde iklim değişikliğinin muhtemel etkileri dikkate alınır.

(7) Taşkın yönetim planlarına ilişkin faaliyetlerin ulusal düzeyde koordinasyonu Havza Yönetimi Merkez Kurulu tarafından sağlanır.

(8) Taşkın yönetim planlarının hazırlanması veya hazırlatılması çalışmalarına Havza Yönetim Heyetleri destek sağlar.

(9) Taşkın yönetim planlarının hazırlanması veya mevcut planların güncellenmesi sürecinde, Bakanlık tarafından talep edilmesi halinde ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından gerekli destek sağlanır.

(10) Taşkın yönetim planı çalışması yapılan havzada tasarruf sahibi olan ilgili kamu idarelerinin görüşü alınır.

(11) Hazırlanan taşkın yönetim planları Bakanlıkça yayımlanır ve altı yılda bir güncellenir. Öngörülemeyen olağanüstü haller durumunda altı yıl beklemeden de güncelleme yapılabilir.

Tedbirler

MADDE 7 – (1) Taşkın yönetim planları havzanın bütüncül olarak korunmasını sağlayacak temel ve gerektiğinde tamamlayıcı tedbirleri kapsayacak şekilde hazırlanır.

(2) Havza yönetim planında belirtilen çevresel hedefler ile uyumlu olacak şekilde tedbirler belirlenir. Ancak, taşkınların insan sağlığı, toprak, çevre, tabiat varlığı, doğal sit alanları, özel çevre koruma bölgeleri, kültürel miras, sosyal ve ekonomik faaliyet üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması için alınması zaruri olan tedbirler sebebiyle

çevresel hedeflere ulaşılmasının doğal, teknik ve ekonomik olarak imkânsız hale gelmesi durumunda çevresel hedefler aşağıdaki şartların tamamının sağlanması kaydıyla değiştirilebilir.

a) Çevresel hedefler açasından daha iyi bir seçenek olan ve aynı zamanda maliyeti orantısız olmayan tedbirler ile taşkınların olumsuz etkilerinin yeterli ölçüde azaltılmasının mümkün olmaması,

b) Yüzey sularında söz konusu tedbirin uygulanması ile oluşabilecek olumsuz etkilere rağmen su durumunda ulaşılabilecek en iyi seviyeye ulaşılmasının sağlanması,

c) Yeraltı sularında söz konusu tedbirin uygulanması sebebiyle iyi yeraltı suyu durumunda mümkün olabilecek en az değişikliğe sebep olunmasının sağlanması,

ç) Söz konusu tedbirin uygulanması sebebiyle su kütlesinin mevcut durumundan daha kötü bir su durumuna gelmesine sebep olunmaması,

d) Çevresel hedeflerde yapılan değişiklik ve bu değişikliğin gerekçelerinin taşkın yönetim planında açıklanması.

(3) Havza Yönetim Heyetleri tarafından tedbirler ile ilgili olarak kamuoyunu bilgilendirme ve farkındalık artırma programları hazırlanır.

Uygulama

MADDE 8 – (1) Taşkın tehlike haritaları, taşkın risk haritaları ve taşkın yönetim planları Bakanlık tarafından kurumların erişimine açık şekilde yayınlanır.

(2) Kurumlar ile gerçek ve tüzel kişilikler tarafından yapılacak planlama ve yatırımlarda taşkın yönetim planları dikkate alınır.

(3) Tedbirler, Bakanlık ve ilgili kurumlar tarafından Havza Yönetim Heyetlerinin koordinasyonunda havzada yer alan ilgili kurum ve kuruluşların görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde uygulanır.

(4) Tedbirlerin il düzeyinde uygulanması İl Su Yönetimi Koordinasyon Kurulları tarafından sağlanır.

İzleme ve denetim

MADDE 9 – (1) Taşkın yönetim planlarında belirlenen tedbirler Havza Yönetim Heyetleri tarafından izlenir ve denetlenir. İzleme ve denetleme sonuçları Bakanlığa rapor halinde gönderilir.

(2) İzleme ve denetim ile ilgili usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Sorumluluk

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında, taşkın kontrolüne yönelik faaliyetlerin uygulanmasından ilgili mevzuatı çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşlar sorumludur.

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Orman ve Su İşleri Bakanı yürütür.

EK-1

TAŞKIN YÖNETİM PLANLARININ HAZIRLANMASINDA UYGULANACAK ESASLAR

A. Taşkın yönetim planlarının unsurları

1. Havzanın Genel Özellikleri

- 1.1. Havzanın coğrafi ve topografik özellikleri, jeolojik yapısı, ekonomik ve sosyal durumu, bitki örtüsü, mevcut ve planlanan arazi kullanım durumu, toprak kaynakları, iklim ve su kaynakları
- 1.2. Mevcut ve potansiyel nüfus ve ekonomik yapı
- 1.3. Bitki örtüsü, arazi ve su potansiyeli
- 1.4. Mevcut ve planlanan su kullanım durumu
- 1.5. Jeolojik ve topografik özellikler
- 1.6. Yağış ve mevsimsel iklim durumu
- 1.7. Mevcut ve planlanan su yapıları, geçiş yapıları (köprü, menfez vb.) ve taşkın kontrol tesislerinin yerleri, boyutları ve özellikleri
- 1.8. Çevre düzeni planları, nazım imar planları ve uygulama imar planları

2. Taşkın Riski Ön Değerlendirmesi

- 2.1. Havzaya ilişkin, alt havzaların ve varsa kıyı bölgelerinin sınırlarını da içeren topografyayı ve arazi kullanımını da gösteren uygun ölçekli haritaların temin edilmesi
- 2.2. Geçmişte yaşanmış ve insan sağlığı, çevre, altyapı-üstyapı, kültürel miras ve ekonomik faaliyetler üzerinde ciddi olumsuz etkiler meydana getirmiş olan ve benzerlerinin gelecekte yeniden yaşanması muhtemel taşkınların tespit edilmesi ve harita üzerinde gösterilmesi
- 2.3. Geçmişte yaşanmış ve gelecekte yaşanması muhtemel taşkınların insan sağlığı, çevre, kültürel miras ve ekonomik faaliyetler üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerinin incelenmesi
- 2.4. Mevcut taşkın kontrolü yapılarının etkinlik düzeyinin belirlenmesi
- 2.5. İskân alanların konumu ve ekonomik faaliyet alanlarının belirlenmesi
- 2.6. İklim değişikliğinin muhtemel etkilerinin belirlenmesi
- 2.7. Taşkın riski ön değerlendirmesine dayanarak, her bir havza için taşkın riskinin yüksek olduğu alanların belirlenmesi ve harita üzerinde gösterilmesi

3. Taşkın Tehlike Haritaları

Taşkın riski ön değerlendirme sonucunda riskli bulunan yerlerde;

- 3.1. Uluslararası kabul görmüş ve havza özelliklerini yansıtan yöntemlerle taşkın tekerrür debilerinin sentetik, noktasal/bölgesel frekans analizi veya hidrolojik model ile belirlenmesi

3.2. Taşkın tehlike ve taşkın risk haritalarının üretileceği yerlerde uygun çözünürlükte sayısal yükseklik modelinin temin edilmesi, güncel verilerin mevcut olmadığı durumlarda ise gerekli çalışmalar yapılarak üretilmesi

3.3. Nehir yatağının özellikleri dikkate alınarak belirlenen aralıklarla ve gerekli görülen kritik noktalarda nehir en kesitlerinin temin edilmesi, mevcut geçiş yapıları(köprü, menfez) ile mevcut taşkın kontrol tesislerinin yerleri, boyutları ve özelliklerinin belirlenmesi, güncel verilerin mevcut olmadığı durumlarda ise gerekli çalışmalar yapılarak üretilmesi

3.4. Hidrolik modelleme çalışmasının yapılması

3.5. Farklı tekerrür debileri için taşkın yayılım haritasının belirlenmesi (Düşük, orta ve yüksek olasılıklı)

3.6. Farklı tekerrür debileri için taşkın derinlik haritasının belirlenmesi (Düşük, orta ve yüksek olasılıklı)

3.7. Bakanlık tarafından gerek duyulması halinde farklı tekerrür debileri için taşkın hız vektörlerinin belirlenmesi (Düşük, orta ve yüksek olasılıklı)

4. Taşkın Risk Haritaları

Taşkın tehlike haritalarında gösterilen alanlarda;

4.1. Nüfus, yerleşim yeri, ekonomik faaliyet alanları, taşkın anında kirliliğe sebep olabilecek kritik tesisler, arazi kullanımı, çevresel unsurlar ve Bakanlık tarafından gerek duyulması halinde belirlenecek diğer unsurlar üzerindeki riskin boyutunun belirlenmesi

4.2. Taşkın hasar - derinlik eğrilerinin belirlenmesi

4.3. Taşkınların yüksek miktarda rüsubat ve moloz getirebileceği alanların ve diğer kirlilik kaynaklarına ilişkin alanların belirlenmesi

5. Hedefler ve Tedbirler

5.1. Nüfus, yerleşim alanı, ekonomik faaliyet alanları, kaza anında kirliliğe sebep olabilecek kritik tesisler ve çevresel unsurlar ile Bakanlık tarafından gerek duyulması halinde belirlenecek diğer unsurların taşkınlardan etkilenme düzeyinin azaltılması için uygun hedeflerin belirlenmesi ve tanımlanması

5.2. Belirlenen hedeflere ulaşılabilmesi için taşkın öncesinde, taşkın anında ve taşkın sonrasında alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi

5.2.1. Taşkın öncesinde alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi

5.2.1.1. Taşkınla doğrudan veya dolaylı ilgili olabilecek kurumların ve ilgili faaliyetlerinin belirlenmesi

5.2.1.2. Taşkın etkilerini en az düzeye indirecek şekilde yapısal ve yapısal olmayan çalışmaların alternatifleri ile birlikte değerlendirilmesi ve gerekli tedbirlerin, mesul ve ilgili kurumlar da belirtilerek iş planı ile birlikte belirlenmesi

5.2.1.3. Taşkın etkilerinin azaltılması kapsamında önerilen tedbirlerin fayda-maliyet analizlerinin yapılması

- 5.2.1.4. Taşkın erken uyarı sistemleri için incelemelerin ve değerlendirmenin yapılması
- 5.2.2. Taşkın anında alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi
 - 5.2.2.1. Taşkın anında doğrudan veya dolaylı ilgili olabilecek kurum ve kuruluşların koordinasyonunun sağlanması için ilgili faaliyetlerinin belirlenmesi
 - 5.2.2.2. Taşkın anında tahliye edilmesi planlanan insan ve diğer canlıların belirlenmesi
 - 5.2.2.3. Tahliye planlarının hazırlanması
 - 5.2.2.4. Tahliye güzergâhlarının ve toplanma alanlarının tespit edilmesi
- 5.2.3. Taşkın sonrasında alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi
 - 5.2.3.1. Taşkınla doğrudan veya dolaylı ilgili olabilecek kurumların ve ilgili faaliyetlerinin belirlenmesi
 - 5.2.3.2. Taşkın yaşandıktan sonra alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi
 - 5.2.3.3. Taşkın yaşandıktan sonra sosyoekonomik maksatla yapılabilecek çalışmaların değerlendirilmesi
 - 5.2.3.4. Taşkın olayının meydana gelmesinden sonra oluşacak zararın tespitine ilişkin yapılması gereken çalışmaların belirlenmesi

B. Taşkın yönetim planlarının güncellenme esasları

1. Taşkın yönetim planının son versiyonunun yayınlanmasından sonra meydana gelen hukuki, yapısal ve sosyoekonomik değişme ve gelişmeler
2. Taşkın yönetim planının son versiyonundan sonra arazi kullanımı, mekânsal planlama hedefleri ve havzada hidrolik ve hidrolojik özelliklerin değişmesiyle alakalı güncellemeler
3. Taşkın yönetim planının son versiyonunda belirlenen hedeflere ulaşılması için kaydedilen ilerlemenin değerlendirmesi
4. Taşkın yönetim planının son versiyonunda öngörülen tedbirlerin yerine getirilmemiş olanlarının özeti ve açıklaması
5. Taşkın yönetim planının son versiyonunun yayınlanmasından sonra alınan ilave tedbirler
6. Havza yönetim planları ile koordinasyonunun ve mümkünse entegrasyonunun sağlanması